

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József...
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK,

előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szemléi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Hírdetetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve	
Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy órára	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábspetic sor egyezeri beiktatásáért 5kr.
Helygondj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyiltér 4 hasábspetic sorért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlatok sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szerda Május 1.

86. szám.

Tisztek és önkéntesek.

(I.) Hogy a közös hadsereg tisztjei közt morózus emberek is akadnak, azt nem tagadja senki; hogy a magyar magyarrhoz, a cseh a csehhez, a morva a morvához szít, az is igaz. Tessék róla tenni, legyenek a magyar ezredek tisztjei magyarok, és akkor nem lesz nemzetiségi ellenszenv. Egyébiránt az ujjunk sem egy forma. A polgári iskolák tanárai sem egyformán humánus emberek, s az ellenszenv avagy rokonszenv azoknál is megteszi a magáét. Emberi dolog. Magam is jobban rokonszenvelek, egyik emberrel, mint a másikkal, a gyermekek közül is jobban megnyeri szeretetemet az egyik, mint a másik. És hogy ez a szeretet vagy rokonszenv az emberi akarat ellenére is kifejezést nyer olykor olykor, erről mi emberek, megint csak nem tehetünk. És ez, a katonaságnál is így van. Nem mindig a tiszt a hibás ott sem. Az ellenzék ugyan nem hiszi ezt s ront is vele a fiataliságon annyit, amennyit csak ronthat. Ime elbeszélünk egy pár esetet:

Ezredet nem nevezünk, várost, hogy hol történt, nem nevezünk, de hogy megtörtént azt komolyan állítjuk. Nekünk oly önkéntesek beszélték, kik az illető ezredhez tartoznak:

A tanár tiszt nem bírja jól a magyar nyelvet, ámdé megvan neki hagyva, hogy magyar órákat is adjon. Teszi úgy, amint tudja. Egyszer előadás közben nem jut eszébe, hogy mondják ki magyarul ezt a szót „nachtheil.“ és kérdezi: Mit tesz „nachtheil“ magyarul? Nem jut eszébe. Erre egy önkéntes oda kiáltja neki „kát-rán y.“ És a tiszt hátrány helyett folytonosan a kátrányt emlegeti. Ezt a hallgatók nem állhatják nevetés nélkül. A tiszt kérdezi, hogy mit nevetnek? Áruklodni nem akar senki, nem mondja meg senki. De nevetnek folytonosan. Most már képzeld magát valaki a tiszt helyzetébe. Csoda talán ha kitör? Vagy ha

az ellen a magyar lovagiasság ellen, mely őt így felültette s guntyárgyává tette, kifejezéseket használ? Kérem, emberek meggyünk! S ha később megtudván, hogy ki ültette föl, az ellen az önkéntes ellen jó indulattal nem viseltetik, az is természetes.

De mondok egy másik esetet: Az első félévi vizsgán feladnak egy önkéntesnek hat kérdést, hogy írásbeli uton fejtse meg. Az ezredes előre kijelenti hogy: Uraim! Aki valamely kérdésre nem tud megfelelni, a helyett, hogy mindenfélét összeírja, térjen át a másik kérdésre. Nem muszáj valamennyit tudni. Amely kérdéssel pedig határozottan nincs fogalmuk, hát a tanár tájékoztására, hogy ama kérdéseket megfejtse, egyszerűen írják oda akar magyarul akar németül: „Nem tudom.“ Erre egy önkéntes a hat kérdésre a következő képpen felel meg: 1. „Nem tudom. 2. Ich weisz nicht. 3. Non scio. 4. Nem tudom. 5. Ich weisz nicht. 6. Non scio.“ Hát ha erre az ezredes ki jön sodrából, és azt mondja: „De ön sem lesz ám káplár amíg és itt ezredes leszek.“ az sem csoda.

Pedig lehet állítani, hogy a legtöbb tiszt telve jóakarattal. Sőt ha egyik vagy a másik, ki a magyarnyelvet tökéletesen nem bírja, valamit rosszul ejt ki, s az önkéntes urak kacagnak, (ez is magyar szokás) ha megtudja, hogy mit kacagnak, velük kacag. Azt kérdezi például a tiszt egyik önkéntestől: Hogy védekezünk a sáncok megett? Felelet: Lefekszünk és úgy lövünk, de van rá eset, hogy a katona mentében is löhei. — Nem úgy van, — válaszol a tiszt, — mentében csak a huszárság löhet, holott a sáncok a gyalogság részére készülnek. Nevetés. Mit nevetnek? Egy önkéntes föláll és elmondja. A tiszt az önkéntesekkel nevet.

Ha azonban a tiszt szántsándékos ganyolódást lát, mint például a kátrány-nyal, vagy akaratos kötekedést mint a

„non scio“val, hát hogy akkor ő is meg-torló rendszabályokhoz nyúl, azt még az ellenzék sem veheti neki rossz néven. — Igaz hogy az önkéntesek saját viselt dol-gaikkal nem szoktak díszkedni, csak is a tisztok nyersségét, brutalitását és ma-gyarellenességét emlegetvén, — de ha a dolog közepébe nézünk s a másik felet is kihallgatjuk, tiz eset közül kilencz bi-zyonyosan úgy sül ki, hogy arra a kimé-letlenségre maguk az önkéntesek adtak okot.

Korántsem czélunk itt a tisztok bru-talitását védelmezni, mert ilyenek is vannak, s amint mondtuk, nemcsak a tisz-tek közt, hanem a polgárok közt is, hogy azonban minél kevesebben legyenek, a honvédelmi miniszternek gondja lesz rá, ámdé másrészt az önkéntesektől is meg-lehet ám kívánni, hogy a katonai fegyve-lemhez tartásuk magukat s a tisztok kimé-letlenségét ne provokálják. Akkor szent lesz a béke és egyetértés, ámdé, ha az ellenzékhez járnak iskolába s az ellenzék-i sajtót ismerik el professzoroknak, ők isz-zák meg a levét előbb-utóbb.

Uj főispánok. Jász-Nagy-Kunszol-nok megye főispánjává Ujfalussy Sándor szatmármegyeyei alispán, Temes me-gye főispánjává Molnár Viktor ország-gyűlési képviselő fog kinevezeteni. Csón-grád megye új főispánja iránt meg nem történt megállapodás.

A bécsi értekezlet. Tisza miniszterelnök, Wekerle pénzügyminiszter, Orczy miniszter és Tarkovich államtitkár, Bécsbe érkeztek, ahol Tisza miniszterelnököt ő felsége kihallgatáson fogadta. Azután a külügyminiszteriumban Kálnoky gr. elnöke a közös miniszteri értekezlet tartatott. Az értekezlet tárgyat ki-zárólag a jövő évi közös előirányzat képezte.

Országgyűlés.

Budapest, április 30.

A képviselőház, mai ülésében végele-sen megszavazta a folyó évre szóló unjone-gmegajánlási törvényjavaslatot s ezután tár-

gyalás alá vette az 1847-48-ik évi III. t. czikk 14. §-ának módosításáról vagyis a miniszteriumok új beosztásá-ról szóló törvényjavaslatot. Hegedűs Sándor a pénzügyi bizottság előadója, ismer-tette behatóan amaz indokokat, melyek föld-mivelés-, ipar- és kereskedelemügyi és a köz-munka- és közlekedésügyi miniszteriumok más beosztását szükségessé teszik. Madarász József a törvényjavaslat ellen szólalt fel, de nem annyira a miniszteriumok új beosz-tását, mint inkább elnevezéseit hibáztatatta. — Utána Polonyi Géza szólott a javas-lat ellen, melynek titkos czélzata szerinte az, — hogy a vizsábályozási ügyek a mostani közlekedésügyi miniszter kezéből kivétesse és oly miniszter kezébe tésse-senek, ki a kisbirtokosok érdekeivel szemben a nagybirtokosokét fogja támogatni. Ez ellen-zetésekre legelőször is Darányi Ignác válaszolt, tárgyilagos fejtegetésekben ismer-tetvén, hogy a vizügyek eddig mint szét voi-tak szórva a két miniszterumban, pedig ezek-nek egy kézben összpontosítása föltétlenül szükséges. Szapáry Gyula gróf földmü-velési miniszter, a többség helyeslésétől ki-sérve, czáfolta a két ellenzék-i szónok állítá-sait: fölemlítette, hogy a miniszteriumok más beosztása már régen fölmerült a házban s az új vizjogi törvény óta a reform égető szük-séggé vált. A vizsábályozásnál sem a kis-birtokosok, sem a nagybirtokosok érdekeit egymással szemben érvényesíteni nem szabad s a miniszter ezeknek a közérdek szempont-jából való kiegyenlítésre fog törekedni. Ezu-tán a törvényjavaslatot a ház nagy többség-gel elfogadta s nemcsak a mérsékelt ellenzék, de a függetlenségi párt egyrésze is a javas-lat mellett szavazott. Az ülés végén Szed-erkerényi Nándor interpellálta regale ügyben a pénzügyminisztert.

Külföld.

— Bulgária. Mint Sofiából távirják: Jól értesült körökből származó tudósítás szerint Oroszország legutóbbi időben különböző köz-benjárók útján kísérletet tett Bulgáriához való jelenlegi viszonyának megváltoztatására, nevezetesen megkísérelte Stambulovot az orosz álláspont elfogadására meggyerni. Ez arra való utalásra történt, hogy Szerbiában és Romániában is megtörtént a kedvező fo-rulat Oroszország javára. Az Oroszországgal való megegyezés szövevényi azt hangsúlyozták, hogy miután Oroszországnak a nagy európai

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Meghalt!

Meghalt, meghalt! a mély, nehézkes álom
Sűrű ködön bágyadtan hangzik el...
Fejem szédül, nyugalom nem találok,
A kintz szóra sóhajom felel.
Zavart elmémnek fásult gondolatja
Minden kétes, hiru reményt feled;
Végső bucsún a köszívét meghatja;
— Isten hozzád, isten veied!

S a bucsuzás, a melylyel most elválnék
Fájdalmasabb minden régebbinél.
Jobban szeretni nem tud senki nálunk —
Tört sóhajunkkal együtt sir a szél.
Szerettünk forrón, cseudes, titkos éjen
Mint csókra csók, percz percz után szaladt...
S elválva most, oly távol tőlem, mélyen
Pihensz az új sirhant alatt.

Nem mondd többször vágyva és epedve,
Hogy milyen forrón szeretsz te engemet;
S ölemben arezod szótlanul elfedve
Fájó könnyed nem éri keblemet,
Nem futsz elébem forró öleléssel,
Kezed nem fogja reszkető kezem, —
Üdvözlő édes csókjaiddal késél —
— Ugy fáj, ha rá emlékezem!

Halványan, sáppadt, vérvéltüli arezezal
Feküde ott puha kis ágyadon
Sokáig küzdöttél a végső harczezal,
Mig a lehellet elszált ajkadon.
Hideg kezre pergett égő könnyem,
Az elhaló nesz érte ajkamat!
Utolsó csók csattant el lágyan, könnyen,
Mit ajkad vissza — óh, nem ad!

Megálltam némán, busan ágyad mellett,
Agyam lángolt, ugy égett homlokom...

Oh, ennek így történni mért is kellett?
Te voltál csak, ki szívemmel rokon.
Nem jött több könnyem, forrasza kiszáradt,
Nincsen sehol a bőrizű patak;
Szép lombja hagyja itt az ifju ágat,
Bimbó, virág lehulltanak.

Meghalt, meghalt! a foszló, kétes álom
Fojtó ködön oly tomyán hangzik át...
Fejem szédül, nyugalom nem találok,
Hús esti szél suog jó éjszakát.
Oh, együtt lesz fent rózsás, édes álunk,
Ha elmaradtak völgy, halom, hegvek...!
Nem búcsuzunk el, várj majd együtt szállunk,
— Isten hozzád, — megyek, megyek!

Boldisár Kálmán

A gondviselés embere.

Irta: Aurélien Scholl.

A kisvárosban óriás izgatottság uralko-dott. Bourimel, a legtekintélyesebb kereskedő, ez a gazdag és boldog ember, hirtelen elűnt. Senki sem tudta elgondolni, mi lett vele. — Majd rebesgetni kezdték, hogy megbukott, hogy megölte magát; pedig Bourimelnek so-hasem volt jobban rendén a szénája, mint épp akkor.

Lakott e városkában egy Anténor Du-jardin nevű, teljességgel jelentéktelen fiatal emberke. Együgyű ficsur volt, mindig ször-nyű rövid kabátban járt és boszantóan kes-keny karimájú kalapot hordott. Nem követ-hette néhai atyját az ügyvéd mesterségben, mert nem volt hozzávaló esze; az irodát te-hát eladta a család és Anténornak évi 7-8 ezer frankot rendelt, a miből az ifju ur ké-nyelmesen lustálkodhatott. Déltől háromig és nyolcztól éjtélig mindig ott pikézett a kato-nai kaszinó kistermében. Naponkint kétszer ivott kávét, szívtá ébenfánál feketébbre fűs-tölődött tájékpipáját és soha nem lehetett

máskor hallani a szavát, csak ha rászólt a kutyájára:

— Kuss, Rambler!
Rambler rengeteget ásitott, kinyajtoztatta mind a 4 lábát, aztán egyet vonított, mint ha azt akarná mondani, hogy kegyetlenül unatkozik és a pad alá bujt aludni.
Bourimel eltűnése után pár nappal Anténor Dujardin a város mellett fekvő ingo-nyok közt járt, vállán vadászpuskájával, mi-kor Rambler egyszerre szaglálódni kezdett és megállt.
— Rambler ne! kiáltott Anténor.
A kutya es esen és szakadozottan csaholt,
— Vajjon mire bukkantott? tűnődött Dujardin.
Rambler keservesen vonított.
— Határozottan talált valamit...
Mondá Anténor és óvatosan közeledett az árok szélén zöldelő kákához. Itt aztán meglátta, hogy a sáros vízben egy holttest hever. A fején iszonyu seb, de azért föl le-hetett benne ismerni Bourimelt.
Anténor egyhangú egzisztenciáját még soha sem bolygatta meg ilyen nagy eset. Mint az örült nyargalt a városba és egész elfuladva ért az államügyészhez, elmondani felfedezését.

Egy óra múlva már az egész város for-rongott. A törvényszék kivonult az árokhoz és beszállította Bourimel holttestét. A nyo-mozás e kezdődött.
— Uram! mondá a vizsgálóbíró Anté-nor Dujardinnak, ön az első s talán egyetlen tanu ez ügyben.
— Tudom, felelt Dujardin olyan han-gon, a melyből már kiérezhető volt a fontos-ság érzete.
— Az igazságszolgáltatás számít önre.
— Számíthat rám.
E naptól fogva Anténor a város hőse lett. Mindenki kérdésekkel ostromolta.
— Hogy feküdt a holttest?

— Ugye a feje egy kicsit kiállt a vizből?

— A ruhája össze volt tépve?
— Vajjon Bourimel küzdött a gyil-kossal?

— Vagy tán többen is voltak?
— Hogy így végezte ez a derék ember!
— Ez a jó családapa!

A kérdések mint a jégeső zuhogtak, Anténor reggeltől estig ismételte a történe-tet, fáradhatatlanul.

— Szalonkázni mentem asznap reggel...
A Poudrière- ingoványnál, az árok mentén, a Rambler egyszer csak megállt... Hivom, nem fogad szót. Odalépek és... képzeld, mit érezhettem...

— Oh, Dujardin ur!
A szegény Bourimel fekiúdt ott, mere-ven széthasított fövel.
— Rettenetes!
— Lélek szakadva jöttem vissza a városba.

— Helyesen járt el.
— Es remélem, rá fognak akadni a gyil-kosokra is.

Ez emlékezetes naptól fogva Anténor Dujardint csak úgy hívják: „az az ur, a ki az ingoványban ráakadt a halottra.“ Kévs-szel ezután a rendőrség valami aljas csapszék-ben két részeg spanyol matrózt fogott el. Az egyiknél megtalálták a Bourimel óráját. A gonosztevők, látva, hogy a tagadás nem használna, mindent bevallottak. Az uton ta-lálkozott egy pénzesnek látszó uri emberrel. Agyonütötték, kifosztották. Aztán megosz-toztak a zsebében volt százharmic frankon, az óráján, láncon és két gyűrűjén: a holttes-tet pedig beburcolták az árokba, oda, a hol Rambler megtalálta a kaka közt.

A gyilkosokat a közel nagyváros es-kuétszéke elé állították s az odaváló lap-részletesen leírta a vádhatóság által beidézett tanut. „Anténor Dujardin,“ így szólta

leszámolásra kell előkészülnie, azért ez eshetőségre rendeznie kell a viszonyokat a Balkán-félszigeten. Oroszország a döntés idején nem fog különös igényekkel fellépni balkán-félszigeti barátaival szemben, hanem beéri azzal, hogy azok akkor majd sakkban tartják Törökországot. Azért Bulgária egyezkedése Oroszországgal igen könnyen megvalósítható, egyetlen akadály a csak is Ferdinánd herceg, aki okvetlenül eltávolítandó. Azonban Stambulnak husvétii beszédéből kitűnik, hogy az orosz fáradozások kárba veszttek. Stambul beszéde mint egy visszautasítás minden olyan kísérletnek, mely a bolgárokat fejedelmüktől eltántoritani akarná s így e beszédnek a fontos körülmények között, a pusztán loyális manifestációnál magasabb jelentősége van.

A hollandi király meggyógyul. Hágából írják Minthogy a király már újra képes az uralkodásra a kormány a törvényhozás jövő teljes ülésén indítványt szándékozik tenni a regenség megszűntetésére iránt.

Boulanger ellen már számos bizonyító okirat fekszik a kilenczes bizottság előtt. Ezek közt oly emberek levelei vannak, a kik pontos tudomással bírnak Boulanger megvesztetéséről. Thénard asszonynak például megígérte, hogy megszünteti az új iskolai szabályzatot, s az e fölött való örömeiben 40000 frankot adott neki, egy vidéki ember 2000 frankot utalványozott neki csupán azért, hogy egy adószerű állást szerezzon neki. Ez az ember személyesen is járt nála és Boulangerrel megegyezett, a ki a következő nyugtát adta neki:

Elismerem, hogy . . . urtól 2000 frankot vettem át, mely összeget visszazolgáltam, ha köztársasági elnöknek megválasztanak. Ha vállalatom nem sikerül, akkor föl vagyok mentve a visszaadás kötelezettsége alól.

Boulanger táborának. Boulangerrel szemben Londonban már nap rendre ternek. Ott nem olyan nagy ember, hogy valami feltűnően érdeklődjenek iránta. A Times már csak hat sort ír róla Boulanger, Dillon, Naquet és Turquet társaságában dolgozik a Bristol-fogadóban, a hol több tekintélyes állású ember látogatta meg, a többi közt Churchill lord és Alcester tengeragy. A tisztá kaszinóban indítványt tettek, hogy engedjék meg Boulangernek a kör helyiségeinek látogatását. Ez indítványt azonban oly hidegen fogadták, hogy a javaslattevő elalott tőle.

Közigazgatásunk.

Parlament körülből a következő érdekes fejtegetéseket és értesítéseket közlik a „Pester Correspondenz“-czel:

Nem tagadható, hogy közigazgatásunk ez idő szerint sokkal több kívánni valót hagy fenn, mint a mennyt nyújtani képes, és akár törvényjavaslatok és részleges reformokkal tárgyilag, akár főispánok elboacsátása és kinevezésével személyileg akarnák fölfrissíteni: ilyen igyekezet csak darabmunkát végez és nem alapos orvoslást. Azon senki sem csodálkozik, hogy Baross, az erély és a pontosság embere, nem fogja tűrni a hanyag gazdálkodást, melyet, sajnos, már nagyon is sok törvényhatóságnál kell tapasztalnunk, hanem azzal a hatalmas sóprával, a mely saját szak-

tudósítás, „kinek valamása oly súlyos lehet a vádlatokra, igen előkelő fiatal ember.“

Midőn az elnök felhívta, megindulás futott végig a tömegben. Dujardin, talpig fekete öltözve, méltóságos hangon esküdött és elmondta a részleteket. Mikor kihallgatták véget ért, — az elnök jószágosan így szólta hozzá:

— A törvényszék gratulál a hidegvérhez és energiához, melyet ön, uram, ez ügyben tanusított. Ön nélkül, az ön szinte gondviselészerű közbenjárása nélkül, talán egyetlen ismét több fejezetet kellett volna a megtorlatlan gonoszított krónikájához osztolni. Ön szolgálatot tett a társadalomnak, uram és a társadalom, — köszönetet mond önnek.

A két matrót elítélték; az egyiket halálra, a másikat gályarabságra. A törvényszéki palota kapujánál a meghatótt tömeg tisztelettel nyitott ösvényt Anténor Dujardin előtt. Városában a kaszinó alelnökének, a mentők egyesülete pedig tiszteletbeli elnöknek választotta.

Az asszonyok és leányok hajba kaptak érte; és egy szép reggel tudtára adták, hogy bizvást megkérheti a nemes Prépstin de Jambenville kisaszonny, a kinek háromszázezer franknyi ingatlana van. A környékbeli urasszonyok eleinte ugyan csóválták a fejüket, hogy az ősrégi család leánya egyszerű Dujardin lesz; a plébános ur azonban égnék emelte szemét:

— Anténor földözte föl a Bourimel holttestét. A Gondviselés őt választotta az igazság földterítésére.

Erre aztán mindenki meghajolt. Dujardin, mint gazdag családapa, csakhamar alpolgármester lett és nem mulhatott el semmi dalverseny, regatta, gazdasági kiállítás az ő bizottsági tagsága nélkül. Végre a prövet a becsületrend vitézül terjesztette őt föl Párisba a kormányhoz.

„Dujardin“, írta ajánlásában, „megyénk

tárczájánál, a közlekedésügynél oly jó szolgálatot teljesített, az általa ideiglenesen vezetett ministeriumban is üdvös munkát fog végezni.

Nem is szólalt föl egy hang sem, a midőn az aczélmárku férfiú munkájához fogott. Amde még a leghatározottabb kormányparti körökben is kezdenek tüpenkedni a felett, vajjon mi szükség van arra, hogy épp az a tárcza, mely leginkább szorul alapos újraszervezésre, tartós időre felelős főnök nélkül maradjon? Kérjük továbbá, vajjon parlamenti szokás szerint helyes-e, hogy a tárcza ideiglenes vezetője a legmelyebbre ható személyi változásokat eszközölje, mert azokat neki eszközölnie kell, és a tényleges miniszternek majd azt örökség gyanánt kellend elfogadnia, mely örökséggel tán nem is lesz teljesen megelégedve?

Végül kérjük, hogy a reconstruált kormány miért nem egészítette ki magát belügyi miniszterrel, ez által az ország előtt bebizonyítva cselekvési erejét. E mindenesetre jogosult kérdésekre a következőkkel lehet felelni.

A kormány nem zárkózik el a közigazgatási kérdés aktualitása és sürgős volta elől, és az a tény, hogy Wekerle és Szilágyi miniszterek a választóközhöz intézett üzeneteikben határozottan kiemelték a közigazgatási reform szükségességét és a miniszterelnök beleegyezésével annak modern átalakítását közeli kilátásba helyezték, világosan bizonyítja azt a komolyságot, melylyel a kormány e fölötté súlyos problema megoldására gondol.

De ép azért, mert a földadat oly súlyos, a kormány nem foghat oly könnyedén annak megoldásához és ép azért, mert a közigazgatás gyökeres reorganizációt igényel, e munkát nem a miniszter kinevezésével, hanem a tárcza reconstruációjával akarják megkezdeni.

Az a kérdés: vajjon törvényhatóság vagy állami közigazgatás-e? nem pártkérdés. — Valamennyi politikai táborban vannak hívei e két közigazgatási rendszernek. A historiai törvényhatóság megszüntetésének nem szabad kiindulnia egy párttól, tehát a kormánytól sem, mely a szabad- elvű párt mandatarusa, hanem oly többségtől, mely valamennyi pártból sorakozva, elvitázhatalanul a nemzetközösséget képviseli. Ugy képzeli a dolgot, hogy a képviselőház a költségvetési vita alkalmával határozati javaslatlall kívánja fogja a közigazgatás átalakítását. A kormány ekkor a népképviselőt akarát teljesítve, esetleg szakbizottságot fog egybeihívni, a melybe pártkülönbség nélkül az ország valamennyi szaktekintélye meghívást fog kapni.

E szakbizottságnak az lesz a feladata, hogy állapítsa meg az alaptörvényi reform elveit. E bizottság tanácskozásai, vagy ha annak összehívása mellőztetnék, a közelgő

egyik legkiválóbb férfiú. Polgártársai részéről általános tiszteletben részesül. Szülőföldének szerény, de hű fia. Egy annak idején óriás feltűnést keltett bűnpörben neki jutott az igazság kiderítését illető legfontosabb szerep. Ő földözte föl az árokban a holttestet.

Ha idegen vetődött a városkába, megmutatták neki a nagytemplomot, szent Firmin tornyát, az új kikötőt és Anténor Dujardin.

— Tetszik látni azt az uri embert, a ki ott sétál?

- Igen.
- Es vajjon nem gondolja, ki lehet az.
- Sejtlemem sincs róla.
- Pedig ez Dujardin.
- Ki az a Dujardin?
- Hát nem emlékszik a Burimel dologra? Mikor a két spanyol matrót meggyilkolta . . . körülbelül tizenöt éve.
- De csakugyan mintha hallottam volna . . .
- Nos, ez az ember földözte föl a holttestet.

Anténor méltósággal viseli dicsőségét. Tudja, hogy nagy férfiú, de soha sem hengez. Felesége, a nemes hölgy, imádja őt. Mint hősré néz rá és igen jól bánik vele. A derek asszonyság néha elmegy Nantesba, a néjéhez, vagy Bordeauxba a sógorához. Ilyenkor az új hallgatóság előtt mindig elmondja: „Férjem szalonkázni ment. Egyszerre ugatni kezd a kuttyája. Dujardin bátran előresiet és . . . a haja égnék mered, meglátja az isszonyuan összecsonkított holttestet, véres arccal, mereven . . .“

— Ah, nagysád, milyen borzasztó!

A jó Dujardin mindig büszke e szép kis hatásra. Anténor jelenleg a becsületrend vitéze, szülővárosának polgármestere és az egész lakosság határtalan tisztelet veszi őt körül. A szegény Rambler pedig egy márknyi szalmán döglött meg a koei szímben.

Pedig voltaképp ő földözte föl a holttestet!

költségvetési vita alkalmával bizonyára előtérbe fog lépni az a férfiú is, a ki leghivatottabbnak bizonyul a reform megvalósítására. S e férfiút bárki legyen is, Tisza Kálmán belügyminiszternek fogja ajánlani a koronának, mert ő azon véleményen van, hogy ennek a miniszternek valamennyi párt bizalmával kell bírnia, és hogy az ő prestigejének az egész általa kiegészült kormányt is fokoznia kell.

Napi hírek.

— **Május 1.** Gyönyörű, verőfényes nappal és kora reggel katonamissikál és cigányzenével köszöntött be a szép Május. Az ég derült volt, tiszta, felhőtlen, mint egy üde, bakfisch leány arca. Az urak überceihern nélkül, a hölgyek tarka, színes napernyőkkel siettek ki az utcára, az utczáról a Nagyerdőre, szívnál a friss tavaszi levegőt és nézni miként nő a fűszál és pattan ki a fák rügye és terjeszti ki kelyheit a tavasz virága. Az énekes madárkák a Nagyerdő sűrű bokrai között még hallgattak, mikor bent a városban már javában sirt és nevetett a hegedő, a mire az ablakfüggönyök óvatosan félrehúzódtak és mögöttük mosolygó vidám arczok jelentek meg. Az utca korán lármás lett. A katonazene egész éjjel le sem fekvő és hajnalban felkelő embereket csodított össze, a kik siettek részt venni az ingyenes művelzetben. A májusi reggel poétikus hangulatát hét óra felé alaposan megcsorították a költségkűdés jeleit. Mindenféle járművek, kétlábúak, egykerekek, kétkerekek és négykerekek tüntek fel mindenféle cökmökökkel, melyek egy zürzavaros népvándorlás tüneteit tárták fel. A kiket végzetük nem sodort bele a költözökűdés kényelmetlenségeibe és ezer gondjaiba, azok siettek a zöldbe, ki a Nagyerdőre, melynek vén tölgyfái százszorososan viszhangozzák ma a szórakozók vidám zaját.

— **Ebéd a Nagyerdön.** A kir. törvényszék bírái és egyéb állami, városi és magán tisztviselők ma délben társas ebédet rendeztek a nagyerdei fogadóban.

— **„Csokonai.“** Ez nem a költő Csokonai, a kinek vas-sirozlopa szomorú elhanyagoltságában panaszkodik a szűő város Debreczen feledékenységé miatt; nem is az a természetes érez a'ak, kezében lanttal és lábainál szőlőtökével, a melynek márvány talapatát és aranyos felirásait pajkos gyermekek tartják nagy becsben; nem is az a kis polgári bormérés, mely czégerül „Csokonay“ nevet akasztott ki homlokáára; nem is a mi gömbölyű fejtű szedőgyerekek, aki Mihály is, Vitéz is, Csokonay is. — Ez egy új locomotív, a debreczeni helyi vasuton, mely „Csokonai“ népszerű névvel üdözik sorakozik „Debreczen“, István malom“, „Nagyerdő“ és „Hortobágy“ névre keresztelt idősébb testvérei közé. — Az új mozdony ép oly csinos kis vasalkotmány, mint a többi; látszik, hogy ugyanazon apától és ugyanazon anyától származtak. „Csokonai“ ma robogott először végig a vonalon, Május elszejének üdvözlétére, szépen felékesítve zászlókkal, lombfüzékkel és koszorúkkal. Breje 40 ló-rónék felel meg.

— **Telefon a Nagyerdön.** A nagyerdei vendéglő bérője Papp György bácsi, a közönség kényelmére, a vendéglőben telefon állomást rendeztet be, a mely pár nap mulva használható lesz.

— **Menetrend változás.** A debreczeni helyi vasut vonatai mátlól fogva a nyári menetrend szerint közlekedtek, a mi annyit tesz, hogy sürribben indulnak; reggel korábban kezdik a menetezést, késő este végezük és hogy mindenkor a nagyerdőig közlekednek. — Az új menetrendet holnapi számunkban közölni fogjuk.

— **A debreczeni serteszhizaló és előleg kölcsönző részvénytársaság alakítása tárgyában a létesítő bizottság** tegnap d. u. népes ülést tartott az ipar- és kereskedelmi kamara termében. Az ülés tárgyát a telep helyszíni vizsgálatára kiküldött albizottság jelentése képezte, mely betérjesztvény, a bizottság tulnyomó többsége a serteszhizaló és előleg kölcsönző részvénytársaság telep helyéül azon földterület fogadta el, melyet a város közgyűlése e czéla már 1864-ben átengedett és a melynek átengedése már belügyminiszteri jóváhagyást is nyert. A bizottság ismét kéni fogja a várostól ezen helyet, a m. pécsi országút mellett, balfelel, az átkos föld körül. Minden egyéb további intézkedések és teendők foganatosításával D. R. K. I. á. l. y. F. e. r. e. n. c. z. kamarai titkár bizatott meg, a ki a helyiség átengedésére vonatkozó kérvényt rövid idő mltva a városi tanács elé fogja juttatni.

— **Figyelmeztetés.** Debreczen illetőségű, a cs. és kir. 39-ik gyalogezredhez tartozó és folyó 12-ik napjára 7 napi fegyvergyakorlatra behívott katonák ennel figyelmeztetnek, hogy a kijelölt bevonulási nap reggelén 6 órakor a Pavillon laktanya előtt bemutatás végett mulhatatlanul megjelenjenek, mert egyórai elkésés után jelentkezők a 7 ik hadtest parancsnokságának rendeltet folytán a legszigorubbann lesznek megbüntetve. A katonai ügyosztály.

— **A Wernld puská feltalálója.** Wernld József, mint egy steyeri távirat jelenti, hirtelen meghalt. Wernld volt az, ki 1867-ben, a köngirgúti csata után, az o-ztrák kormány-nak felajánlotta az általa szerkesztett és róla nevezett gyalogsági fegyvert, melyet a leg utóbbi időkig használt az osztrák-magyar hadsereg. Wernld azelőtt tulajdonosa volt a steyeri nagy fegyvergyárnak, mely most egy

részvénytársaság s ennek a társaságnak ő volt vezérigazgatója és egyszersmind vezetője az állami fegyvergyárnak a bécsi arzenálban. Wernld a steyeri fegyvergyárat apjától örökölte, de fiatalágában hosszabb időt töltött amerikai gyárakban. Hagyatéka 10 millió frt.

— **Ujítások a színházról.** A városi tanács egyik legújabb határozata régóta érzett hiányokon kíván segíteni. — Színházunk czélszerűtlen világítása megváltoztatása az egyik és a régi nagyerdőkü, de már felette elkopott díszletek renoválása a másik. — Eddig sem a világítás, sem az elnyűtt, megfakult, rongyos díszletek nem voltak alkalmasak már a színpadi illusió fölkeltesére. — Ezt a tanács is belátván elrendelte, hogy a színpadon, a nyári szünet alatt új suflita világító készülék állítsassék be, még pedig szabadalmazott, zománcozott ernyőkkel ellátott suflita világítás. A munkálatok keresztül vitelével Hausser Antal, a budapesti népszínház gép- és világítás felügyelője bizatik meg. — Hasonlóképen intézkedett a tanács, hogy a régi díszletek kijavíttassanak. E végből egyelőre próbáképen, 3 szobadíszlet restaurálásával bizatott meg Lütkenmayer Koburgi festő, a ki ezen ritka segítségű díszleteket eredetileg készítette. Elismerés illeti a tanácsot ezen intézkedésekért, különösen pedig Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester és Kovács Sándor t. főügyész urakat, és a színház többi legjobb barátait a tekintetes Tanácsban. Mindkét intézkedésre valóban nagy szükség volt már. — Azonban ugyanekkor nem hallgathatjuk el azon körülményt, — hogy ezen új rendszetű suflita világítás behozatalával valószínűleg tetemesen fog emelkedni az igazgató napi költsége, melyben a gázvilágítás eddig is 20 frttal szerepelt. Tehát újból fölvetjük a kérdést, hogy a városi tanács, általában a szűnyű barátai a városi hatóságban, nem látják-e méltányosnak, — hogy a magavállalkozó — szingargató, ki Debreczen egyik nevezetessége és büszkesége magas színvonalon tartása érdekében jövőre az eddiginél jóval nagyobb terheket vett magára, a város részéről segítyben részesüljön és nem tartják-e szükségesnek, ezen igu tisztelt urak, hogy a segélyadás módja már most tanácskozás tárgyává tétessék?

— **A Dobos pavillon megnyitása.** Papp György e közszereketben álló derék vendéglős, ki a nagyerdei vendéglőt birja bérbe, a Dobos pavillont, e hó 2-án esütörtökön délután a 39. ezred zenekara közreműködése mellett fogja megnyitni.

— **A debreczeni apagyilkos beteg.** Möriz József Budapestben most a 17. számú helyőrségi kórházban van ápolás alatt. Möriz a kőbányai-uti fegyvergyári laktanya börtönében heves rheumatikus bántalmat kapott, s e miatt kellett kórházba szállítani.

— **Mi a legnehezebb.** „Könyvet írni könnyű, csak toll, tinta és a türelmez papir kell hozzá. Könyvet nyomtatni már nehezebb, mert az írónak gyakran olvashatatlan a kezeírása. Könyvet olvasni még nehezebb, az elálmosodás okáért. De a legislegnehezebb a mit ember végezhet az: könyvet eladni.

— **Ezt magyar könyvtáros is mondhatta volna ugyan, de hát a német „Buch gerberbe“ című szakközölny legújabb füzeté írja, bizonyosságul, hogy könyvet nem vásárolni nem épen csak magyar nemzeti tulajdonság.**

— **Legújabb város.** A világ legújabb várossa néhány óra alatt épült fel. Guthrie Oklahamában néhány óra alatt készen volt s még mielőtt a nap leszállott, az új lakók megválasztották polgármesterüket s ez a rögtön alapított hirlap esti kiadásában már közzététellel rendelkezett, a mely elhivatalkodásdát megkezdé. Bankok, kereskedelmi házak-boltok és iskolák mindenfelé rögtön alapítottak. Köröskörül azonnal falvak keletkeztek, melyeknek még nevék sincs. Néptelen vidékek minyeg varázsütésre népesítettek be. Lysmest nem törtent, mióta a világ áll. A mint husi vethétfőn megfújták a trombitát a terület el foglaltására, a határon mindenfelől beözöltek a települők s mire az éj leszállott, minden el volt foglalva. Az elfoglalt területet azonban négyezeres tulerő ellen kellett megvédelmezni s e közben sok véres jelenet történt. A határon most Merritt tábornok parancsa alatt hadcsapatok állanak, hogy megakadályozzák a reményeikben családostaknak betörését a szomszédos indián területekre. A veresbőrűek pedig mind távolabb szorítottak őseik birtokai helyett igen szerény vadászterületekre.

— **Zola a hirlapokról.** Párisban most jelent meg egy érdekes könyv, mely Chinchollesnak, a „Figaro“ munkatársának, e lapra írt csinos dolgozatait Les Mémoires de Paris czim alatt összegyűjtve foglalja magában. A könyvhöz Zola írt előszót, melyben a mai sajtóról a következőket mondja: „Jól emlékszem, hogy nagyapám mily nagy áhitattal helyezkedett el karszékeében, hogy hirlapját elolvassa. Két három órán át olvasta, nem hagyott el egyetlen sort s aztán szépen összehajította s összegyűjtötte az egyes példányokat. Husz éven át egy egész szoba megtelt a gyűjtött lapokkal. Más lapot nem ismert az én nagyapám; ha látott is mást, eszébe sem jutott azt elolvasni. Mennyire megváltozott az idő! Az ember felnyit egy lapot, átfutja és elveti. Ma már alig lesz ember, a ki elég naiv, hogy összegyűjtje a lapokat. A lap minden száma csak egy két órát él. Négyöt lapot olvasnak az emberek, főleg válságok idjében. Átfutják azt, a mi érdekli őket s aztán többé senki sem gondol a hamar elrongyolódó pa-

...sorsaságnak ő
...mind vezetője
...arzenálban.
...apjától örö
...időt töltött
...10 millió frt.
...várositanács
...érzett hiáb
...háznak ezél
...tása az egyik
...lette elkoptt
...Eddig sem
...efakult, ron
...almasak már
...Ezt a
...rendelte,
...ünet alatt új
...ssék be, még
...os ernyőkkel
...nkálatok ke
...tal, a budai
...s felügyelője
...intézkedett a
...hívattassanak.
...3 szobadiszlet
...Lütkemayer
...szépségű disz
...merés illeti
...különösen
...tanácsos pol
...fűgyűzés
...bb barátait a
...intézkedésre
...Azonban
...el azon kö
...szetiű suflit
...ülleg tete
...api költsége,
...is 20 frttal
...a kérdést,
...a szmüny
...nem látják-e
...ánvállalkozó
...egyik ne
...szinonon
...lignél jóval
...a város ré
...em tartják-e
...urak, hogy
...tanácskozás
...tása. Papp
...k vendéglős,
...be, a Dobos
...elután a 39.
...ellett fogja
...eteg. Móricz
...ma helyört
...Móricz a
...ra börtöné
...kapott, s e
...rni könnyű,
...papir kell
...nehezebb,
...atlan a keze
...zebb, az el
...vegnehezebb
...vet eladni.
...mondhatta
...h gewerbe"
...rja, bizony
...nem épen
...legjobb
...Guthrie
...zen volt s
...új lakók
...s ez a rög
...már köz
...loskodását
...szak-bol
...apittattak
...ztek, me
...lékek min
...Ilyesmt
...mint husi
...rület el.
...31 beözö
...llott, min
...területet
...lett meg
...enet tör
...rnok pa
...gy mega
...dottaknak
...etekre. A
...rittatnak
...vadászta
...most je
...Chinchol
...de lapa
...de Paris
...gában. A
...en a mai
...ól emlé
...áhitattal
...hirlapját
...sta, nem
...szépen ö
...s példá
...a megtelt
...ismert az
...szébe sem
...tított az
...ja és elve
...naiv, hogy
...len száma
...pot olvas
...idjében,
...tán többé
...voldó pa

pirossal. A ki egy-két hétre meg tud szokni Párisból a vidékre, szinte örül neki, hogy nem üldözik a hírlapok. Csak hogy a nyugalm mindössze néhány napig tart s azután magunk futunk a hírlapok után. A hírszomj láza az, mely folyton izgatja a közönséget, mely az események hatása alatt tartja azt s nyugtalanná teszi a holnap iránt. Az események aránytalan mérvet öltenek a lapok által; folytonos feszültségben él mindenki. Valóságos méreg ez, mely megrontja a társadalmi idegeit. S a dologban az a legrosszabb, hogy nem tudja senki megmondani, hogy e láz mire vezet.

— Holnap d. u. 5 órától kezdve a „Hungária” előtt térszere lesz, a 39. gyalogezred zenekara által, este pedig az előléptetett tisztek tiszteletére a Biká-ban fognak játszani.

— Kár volt megjedni! Kaczer menyecske lép be egy hivatalnokhoz, szapora nyelvvel adja elő ügyét s hódító mosolylyal végzi be. Egyszerre elhal ajkán a mosoly, ijedten kap gúmbölyű karjához „Józsus! Oda a 25 frtos arany karpereczem! Tüvé tétetik a szoba, feiktattik minden zug, de a 25 frtos arany karperecznek se híre se hamva. A menyecske kétségbeesett sopánkodással távozik. A hivatalnok bosszusan mormog: „Hisz ha itt esett volna le kezéről, itt kellene lennie. Talán nem is volt karperecz! És ha volt is, hogy tudja oly pontosan az árát? Mintha csak ő fizette volna le érte azokat a forintokat.”

Történt azonban, hogy az elveszett karperecz megtalálott — a piac térszen. S a becsületes megtaláló épen az említett hivatalnoknak adta át. A hivatalnok kezébe vevé a megkerült ékszeret és ekkép mormorított fölülte: „Hml hát te volnál az a 25 frtos karperecz? Biz isten úgy nézi ki mint a Gyula barátom aranygyűrű, melyeket per 10 krajárval vesz tucatz száma s melyek 5 frt értékben kerülnek bizonyos nyacsákkra! Az aranyműves ilyen jelentést tett a drága karpereczről „Születési helyre rézkész-gyár. Tartózkodási helye a 15 kros bazár Értéke 15 kr újkorában, jelenleg pedig 1 és fél krajár.” „Ezért ugyan kár volt ugy megjedni” — bosszankodott a hivatalnok.

— Biharmegyei hírek — Főispáni k örut. Báró Döry József főispán tegnapielőtt indult el titkára kíséretében a községi hivatalok felülvizsgálatára. Ezuttal az érmelközi községekben fogja azt elvégezni, s valószínűleg május elején tér vissza székhelyére.

— Kínai hittérítő Nagyváradon. Úrge Ignác kínai hittérítő Szatmárról Nagyváradra érkezik, egy kínai fiu: Petolo kíséretében s ott előadást, illetve kiséretet fog tartani. — Halálóvás. Dr. Szilágyi Szörényi, a nagyváradai orvosi kar, egyik kitünő fiatal tagja, a biharmegyei köz-kórház osztályorvosa, menyasszonya Böhm Paula k. a. látogatásakor, Sályiban a régi szívbaja miatt hirtelen meghalt. Halála általános részvétet keltett.

— Sulyok István, a nagyváradai ref. egyház új lelkesze vasárnap délelőtt tartá beköszöntő beszédét az újjáépült ref. templomban, mely a szorongásig megtelt hívőkkel. A ref. dalkör szabatos elnevelése után lépett a szószékre az új lelkesz s általános figyelem között fejté ki, mi a jó lelkipásztor hivatása. Pál apostolt véve példánakéül, gyönyörűen kidolgozott s szépen előadott fejtegetésben adott kifejezést annak, hogy összes erejét az egyháznak szenteli, melynek nehéz helyzetét a gonyolódó társadalommal s a czéfalgató tudománygyal sikerülten festette.

— Becsét veszi a legváasztékosabb étel is, ha nincsen étvágyuk. Az étvágy gerjesztésére ugy, mint mindennemű gyomor-bajok ellen melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe, „Eger díjjalmazott Szóda Pasztilláit”. Kapható 25—50 kros eredeti dobozokban; következő gyógyszerárakban: Muraközy Károly, Tamási Béla, Balázs Ödön, Mihálovits István, Tóth Béla Gútl, Nándor, Örvényi Ottó, Dr. Rothschnek V. Emil Debreczenben. (Telephon összeköttetés.)

A debreczeni ipar- és kereskedelmi bank havi forgalma.

— 1889. Április hó. —

Be vétel: Pénzkészlet 1889. márcz. 31-ről 6491 frt. 50 kr. leszámitott váltók után 242852 frt. 53 kr. leszámitott előlegek után 4075 frt. leszám. kötvények — frt. kamat 6712 frt 18 kr. könyvvételtek 46308 frt. 81 kr. szelvény eladás 5 frt. — kr. ércpénz eladás 1028 frt. 72 kr. értékpapír eladás 4883 frt 36 kr folyó számla 434396 frt. 94 kr. előleg bélyeg 5 frt 90. jutalék 75 frt — kr. házjövdelem 20 frt 83 kr. nyomtatvány 9 frt — kr; függő követelés 760 frt 21 kr. összeg 748229 frt 98 kr.

Kiadás: Tiszti fizetésre 1210 forint 02 krajczár. Leszámitott váltókra 256210 forint 63 krajczár. Leszámitott előlegekre 1844 frt. — Üzleti költségekre 167 frt, 81 kr. Kamatra 325 frt 99 kr. Könyvvétel visszafizetve 73829 frt, 41 kr. Szelvény vásárlásra 1395 forint 67 kr. Ércpénz vásárlásra 2372 frt 94 kr. Értékpapír vásárlásra 8294 frt 17 kr. Folyó számlára 365760 frt 34 kr. Előleg bélyegre 13 frt. 65 kr. Házjövdelemre — frt. — kr. Nyomatványra 28 frt 80 kr. Osztalékra 1368 frt. Adóra 67 frt 15 kr. perköltségre — frt — kr. Igazgatók hasznosra — frt — kr. Jótevény adakozásra — frt. Pénzkészlet má-

jus 1-én 35351 frt. 40 krajczár. Főszesz 748,229 frt 98 kr.

A DEBRECZENI TELEFON VÁLLALAT ÁPRILIS HAVI KIMUTATÁSA.

NEVSORA

- beszélő állomásainak.**
- 69. Allamvasutak állomás-önöke.
 - 82. Központi kávéház.
 - 34. Dr. Balkányi Emil orvos.
 - 30. Kunz József és Társa czég.
 - 49. Dr. Balkányi Miklós ügyvédi iroda.
 - 67. Dr. Kola János ügyvéd.
 - 4. Kovács Gábor ügyvéd.
 - 51. Dr. Legányi Gyula orvos.
 - 1. László Albert könyvkereskedése.
 - 53. Magy. francia bizt. társaság.
 - 15. Magyar királyi kávéház.
 - 48. Mentelep parancsnok.
 - 44. Margit fűrdő.
 - 49. Ormády Lajos nyáriak.
 - 38. Osztrák-magyar bank.
 - 10. Pavilon lakanya [katonai kcsenzél].
 - 33. Dr. Popper Alajos orvos.
 - 31. Rendőr főkapitányság.
 - 87. Rendőr főkapitányság.
 - 95. Rendőr alkaptányság I. ker.
 - 27. Rendőr alkaptányság II. ker. Éjeli őrség.
 - 45. Rendőr alkaptányság III. ker.
 - 56. Rendőrség indóházánál.
 - 63. Rosenberg Albert öze-gye, szállító.
 - 5. Dr. Rothschnek Emil gyógytára.
 - Dr. Rothschnek V. Emil nyári lakása.
 - 37. Schönföld Fülöp gyára.
 - 7. Schönföld Fülöp nyárii.
 - 57. Tafler Ignác.
 - 58. Termény- és áru köz-raktár.
 - 61. Turai Farkas.
 - 96. Tüzoltóság.
 - 64. Dr. Tihanyi Sámuel orvos.
 - 76. Weisz Mózes és Fia czég.
 - 92. Weisz Sándor divattüz.
 - 25. Városház [előkész.]
 - 26. Városi főszámvéveség.
 - 97. Vásártér [baromvádszár].
 - 42. Vilmos Lajos sűrűháza.
 - 28. Zádor Lajos üzlete.
- Április 1-én forgalomnak átadva volt - 70 állomás.
Április hó folyamán hozzájött - 5 " "
Lett - - - - - 75 állomás.
Megszűnt téli állomás - - - - - 3 " "
Forgalomnak tényleg átadva van - 72 állomás.
Debreczen, 1889, Április 30.

Debreczeni telefon vállalat.

Színház.

Valentin Lajos kitüntetése.

Tegnap volt színházunkban az idény utolsó előadása. A közönség, mely legtöbbszőr helyesen tudja megítélni a helyzetet, s méltányolja a jóakaratot, buzgalmat, és áldozat készséget, — a tegnapi utolsó előadás alkalmából kitüntetésben részesítette derek szingizmagtunkat; a színpadon egy tekete tokkba zárt, díszes és igen értékes aranyozott írő eszközt nyújtottak át tisztelek. Valentin meglepetve a nem várt kitüntetés fölött érzékenyen és meghatva mondott köszönetet.

Mi a magunk részéről igen örülünk e kitüntetésnek, mert soha jobban szingizmagtóg meg nem érdemelte azt, mint Valentin épen most, a mikor ha az ő áldozatkészségével mindent el nem követ arra, hogy az ideai 4000 forint deficijitjét kölcsönrel fedezze, akkor Debreczen szegényére itt is bekövetkeztet volna az a sajnos bukás a mint más városban: Aradon, Szegeden, Sz. Fehérváron, Miskolcon stb. bekövetkeztek; Krecsányi is alig tudta kibuzni a színi idényt pedig Temesváron három hónapra 95.0 frt szubrent-töt kap, s most kénytelen volt drága társulatát feloszlanni, s egy utat, olesőt, ismeretlen tagokból állót szervezni.

Bizony itt volna az ideje, hogy egyszer komolyan meghányjuk vessük színházunk, illetőleg színészetünk ügyét, mert hiába minden csúrés esavarás, a tény az hogy itt még minden szingizmagtóg megbukott, sőt maga az intendatura is 42000 frt deficiztellel végezte be nyolcz évi működését. Az egyetlen Krecsányi volt a ki nem bukott meg, de jól emlékezzünk rá, hogy ő mikor megvált fölünk a városhoz intézett beadványában kijelentette, hogy azért kell elmenni, mert már itt a biztos bukás vár rá. Hiába; tessék összeállítani 8—10 év átlagos bevételét, s ki fog sülni hogy nálunk nem lehet a színházban annyi bevétel eszközlőni, hogy az fedezze az óriási kiadásokat, melyek az igényekkel együtt évről évre nőnek. 7000 frt fizetésű primadonákat nem bír meg egy vidéki színház, ha csak az igazgató anyagi támogatásban nem részesítetik.

Ezekre vonatkozólag igen sok elmondani valónk van, s alkalimlag fejtegetni is fogjuk e kérdést, mert csak azt jegyezzük meg meg, hogy mint halljuk mozzalom indult meg a közönség sorában, s különösen a pénzügyi bizottság kebelében az iránt, hogy színházunk vállalkozója tényleges szubventióban részesít tessék, oly formán, hogy a légszesz vil-lágitás költségeitől megszabadít, tessék s azt ezután a város viselje. Nagyságos Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester ur, ki mindig előljár a méltányos kivánalmak teljesítésében bizonyonyal támogatni fogja ez igazságos és helyes mozzalmat.

Az elmúlt színiévről Péchy Kál-

mán érdekes statisztikát állított össze, mely mindenkit meggyőzhet arról, hogy Debreczenben a színésztársaság becsülettel működött.

Az előadások sorozatát — szept. 29-én — Madách Imre „Csák végnapjai” cz. történeti drámájával nyitották meg.

1888. szeptember 29-től — 1889. ápr. 30-ig bezárólag összesen 207 előadás tartott. Ez a 207 előadás műfajok szerint így osztatott meg:

Komoly dráma és tragédia	38 estén.
Vígjáték	41 "
Énekes vígjáték	36 "
Operette	53 "
Népszimű	31 "
Látványosság	7 "
Opera	2 "
Előképek — zenével	3 "

Vagyis tragédia, dráma, vígjáték és népszimű és látványosság 117 estét töltöttek be, míg az operette, énekes vígjáték és opera csak 91 estét foglaltak el.

S ez mindenesetre örvéndetes jelenség. Színtre került 18 ujdonság. És pedig: Csák végnapjai, Czifra Juczi, Szegegy Radóné, Egér, Siker, Rezervisták, Pipacsöz király, Uzsai Gyöngy, Kókó király, Thurán Anna, Kisvárosi hírességek, Válás után, Véres napok, Czinka Panna, Ingyenélők, Szitakötő, Clemenceau és Böles Nánán, Ezekből eredeti termék 10, fordított 8.

Az ujdonságok közül legtöbbszőr kerültek színtre a „Rezervisták” (10-szer), „Válás után” (9 szer), „Thurán Anna” (6 szer), „Ingyenélők” (6-szor), „Szitakötő” (5-ször). — A régiek közül legtöbb előadást értek: „Nebántavirág” (9 szer), „Suhancz” (8-szor), „Czigánybáró” (5 szer).

A sáisonban 83 estén eredeti darabok és 129 estén fordítottak adattak. A klasszikus darabok 8 estét töltöttek be. Ebből négy Shakespeare műveire esik, és pedig: „Lear király”, „IV. Henrik”, „Makranczos hölgy” s „Romeo és Julia” czimű darabokra.

Erdekes esték voltak azok, mikor régebbi kitünő darabokat egészen új betanulással adtak elő, mint „Jó barátok” (3 szer), „Erdő szépe”, „Női harcz”, „Utolsó levél”, „Tücsök”, „Kapitány kisasszony”, „Poirier ur veje”, „Tiszturak a zárdában”, „Tündér urjak”, „Gauthier Margit”, „Magdolna”, „Rozenkrancz” stb. — Ez előadások iránt a közönség rendkívüli érdeklődést tanusított.

Az eredeti operette irodalom fejlődésének és sikerének illusztrálásán tejeleltjük, hogy 7 eredeti operette 17 estét töltött be, s ebből 12 estén Konti szerzeményei adattak. Ami a vendég-szerelésekkel illeti, egyik vidéki színpadon sem fordult meg annyi vendég, mint a miienken s ez csak az igazgatót dicséri, hogy az előadásokat változatossá tette általuk. Ide igtatom a vendégek neveit: Serédi Sarolta (8 estén), Erdélyi Marietta (2 estén), Pálmai Ilka (2 estén), Baloginé (4 estén), Komáromy Alajos (1 estén), Boránd Gyula (1 estén), Ercei Etel (2 estén), Hegyi Aranka (5 estén), Békésy Irma (3 estén), Margó Czélia (20 estén), Szathmáry Arpad (3 estén), Blaha L. (3 estén) és Ujházi Éde (4 estén).

Nagyérdékű eseménye volt a sáisonak, hogy gr. Zichy Géza „Egy vár története” czimű nagy zenei művét is bemutatták a legimpozánsabb hatással.

Február hó 14 lépett fel Bianchi Bianca, a világhírű énekesnő, s vele Radio Carolina zongora művésznő.

Továbbá színházunkban folyt le okt. hó 21-én a debreczeni dalárda jubiláris hangversenye.

Terményárak a debreczeni piacon.

1889. Április 30 án.

Egy m. mázsa	felső, közép, alsó.		
Buza	6.70	6.60	6.50
Kétszeres	6.00	5.90	5.80
Rozs	5.10	5.00	4.90
Arpa	5.50	5.40	5.30
Zab	5.60	5.50	5.40
Uj tengeri	5.30	5.20	5.10
Köles	4.50	4.40	4.30
1 zsák Burgonya — 60			
100 kl. szalonna	55.00	53.00	52.00
100 kl. háj.	55.00	53.00	52.00

Felolós szerkesztő és kiadó lapulajdonos: Vértési Arnold.

Főmunkatárs: Kereczag Vilmos.

LEGSZEBB

Nyári tartózkodó gyógyhely

Salzerbad-Kleinzell

pr. Hainfeld a. Ausztria.

Carlsbad-franzensbadi hatású forrásokkal, uszoda, fenyőfürdő s mindenféle

gyógyimód.

Kardos László

Debreczenben, Czegléd-utóza.

Meghívja a nagyérdemű közönséget dusan berendezett raktárába, hol ez idő szerint nagy választék áll rendelkezésére.

Nyári ezérna

ruha-szövefekben (Zephyr)

melyek belföldi és angol-gyártmányban a legzeleszerőbb és legszebb nőruha kelméket szolgáltatják.

Árunk minőség szerint méterenként 26 kr. és 1 frt közt váltakozik.

Különösen kiemelendő a színek tartóssága és szépsége, valamint a szövet ruganyossága és könnyedsége.

Étkezés

„FIUMÉBAN”

Május 1 től kezdve

sörarsnokokomat

ismét megkezdem. Nagyobb szabású éttermemben

koszt-adást

(ebéd és vacsora sörrel vagy borral 20 forint.) rendeztem be. Abonálhatni nálam házhöz hordva is a legméréskeltebb árak mellett.

Kitünő magyar konyhamat a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom.

Tisztelett-l

KAUFMANNI.

vendéglős.

Legnagyobb választék lakás berendezési cikkekben u. m.

szőnyegek, függönyök, butorkelmék,

ágy- és aszalterítők,

aplanok és madráczok,

viaszos butorvászon és parketek.

LYNOLEUM.

Indiai gyékények,

cocos futó és lábtörők.

Alkalmi vétel folytán tetemesen le szállított áron ajánljuk:

szines keresztcsikos keleti függönyöket, ágy és asztal terítőket.

Ujdonságok: Axminster, Brüssel, Tapestry, Smyrna, Bagdad, Mekka, Emir, Daghestan, Sumak, Turkestan, Kyrman szőnyegek, szövetek és függönyökben

Kunz József és Társánál

Debreczen, kistemplom-bazár.

Két óra alatt teljesen megszáradó szobapadló lagot

8 féle színben dobozban és üvegekben,

firneiszban törött és száraz festékeket mindenféle színben,

politurt, butor, vas és bőr lagokat, festő ECSETEKET (Penzlit).

Friss tavaszi töltésű termézetes ásvány és gyógyvizeket.

Gazdasági, kerti, vetemény és virágmagvakat. Legtökéletesebb SZALAMIT, SAJTOKAT, TURÓT, gondosan kezelt FÜSZERÁRUKAT ajánl

Varga Lajos

fűszerkereskedő, Piac.

Megszabadultam
a terhes szeplőkötől,
Bergmann liom-tej-szappana
napontai használata által.
Kapható: egy darab 45 kr. Dr. Roth
schnek V. Emil gyógyszerárában (Telefon
Üszszekötés.)

**Salzburg-parschi
Vizgyógyintézet**

a Gaisberg aljában, a várostól 15. percznyi távolságban, pompás alpesi panoráma, vizgyógyászat, massage, elkövéredés elleni és lábadozóknak alkalmas, villamos fürdők, svéd gyógytornászati tornászattal és uszóméddel. Teljes ellátás naponként 2 frt. Prospectusokkal szolgál Dr. BREYER.

2425
1889.
Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város a belső ohati bérleten magfárt akarván építtetni, ezen építési munkálatra nézve 1889. évi május 25-én délelőtt 10 órakor a városi mérnöki hivatal helyiségében írásbeli ajánlattal összekötött szóbeli árlejtést tart, miről vállalkozni óhajtok annak megemlítése mellett értesítenek, hogy a terv és költségvetés, az árlejtési feltételekkel együtt a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők, továbbá hogy a zárt ajánlatok a szóbeli árlejtés megkezdése előtt adandók be a polgármesteri hivatalnál és hogy utó ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Debreczen 1889. Április 25-én.
A városi tanács.

A legjobb cigaretta papir.

Nem üres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb személyiségek által bebizonyított tény, hogy a

„Les dernières Cartouches“

cigaretta-papir, Braunstein Frères gyárából.
(Páris, 65. Boulevard Exelmans.)
a legkönnyebb és legkínőbb.
A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigarettapapírok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelemzésnek alávetettek, úgy Dr. Pohl, a bécsi vegytani egyetem tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegytani állomás főnöke, újabb időben Dr. Soyka Hygieniai-tanár által a prágai német egyetemen és mindezen összehasonlító vegyelemzések mindenkor azon eredményt adták, hogy a BRAUNSTEIN FRÈRES cég cigarettapapírosa a legfinomabb és legjobb.

Valódi csak azon papir, melynek etikettje mellékelt rajzhoz hasonlít és BRAUNSTEIN FRÈRES céget visel. Ezen cég cigarettapapírjánál minden csomag jannyi lapot tartalmaz, a mennyi az etikettjén fejegyezve van.

A gyár
cég alatt Bécsben, 1. k. Schottenring 25 sz.,
raktárt tart cigarettapapírjai és cigaretták,
hüvelyei elrusadására.

Braunstein Frères

DEBRECZENI ASZTALOS-EGYLET

temetkezési intézete és sírkő raktára
Kenyér-piacz tér, Tisza-ház.

Bátorkodunk a n. é. közönség szives figyelmét a már 16 év óta fenálló, solid és pontos kiszolgálás, továbbá jutányosság tekintetében általánosan elismert

temetkezési intézetünkre

felhívni s azt, valamint nagyválasztékú

SÍRKŐ-RAKTÁRUNKAT

előforduló esetben becses pártfogásukba ajánlani.

Eddigi üzleti elveinket változatlanul fenntartván, azon helyzetben vagyunk, hogy t. vevőink igényeit minden tekintetben kielégíthetjük s bármily szerény vagy diszes temetkezéseket a legjutányosabban eszközölhetünk.

Sírkő-raktárunkban készletben tartunk mindenemű, márvány, syenit, gránit stb. emlékköveket s azokat a legolcsóbb árban árusítjuk el. — Ügyszintén elvállaljuk azoknak felállítását, melyért csak saját kiadásainkat számíthatjuk fel.

Szives pártfogásukat továbbra is kérve,

tisztelettel vagyunk
DEBRECZENI ASZTALOS-EGYLET
Kenyér-piacz tér, Tisza-ház.

Vidéki megbízások pontosan teljesíttetnek.

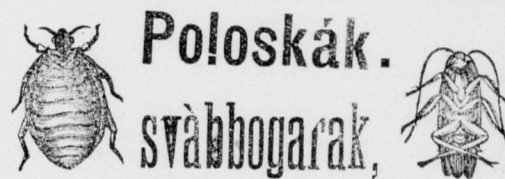
Tisztán kezelt

friss bivajtej

naponta kapható
Széchenyi-utca 1771. sz. a.
Nagyobb mennyiség házhoz is szállítatik.

Bérbeadó.

A sámsoni határban egy
300 katást, holdas
földbirtok bérbeadó.
Ertekezhetni csapó-utczán 359. sz. háznál.

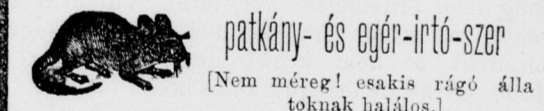
Poloskák.
svábbogarak,
csótánybogarak, molyok,
hangyák, bolhák, legyek stb.-ket

biztosan és gyökeresen kiirtja csak az házban

rovart irtó porom

dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 és 30 krjával. Azonkívül ajánlom különlegeségeimet, u. m. sváb- és csótánybogár-irtó-por dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 krjával; moly- és hangya-irtó-por dobozokban 1 frt. kisebb 55 kr. Elpusztíthatatlan mézga-fujtatók, melyek segítségével a rovar, mely vagy orosz bogárpor egyformán szétszóráható és a legkisebb hasadékokba belévelhető. Egy darab ára 40 kr. Poloska-irtó szesz butorok számára. Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30 kr. Felülmulhatatlan hatású poloska-irtó szesz, falazat számára. Festésnél, meszelésnél vagy falak mázolásánál a festékekbe, mészebe vagy vakolatba keverésre alkalmas. Egy pintes üveg elégséges egy középnyagú szobára. Ára 1 frt.

Cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatású

patkány- és egér-irtó-szer
(Nem mérge! csakis rágó állatoknak halálos.)

Egy bádóg doboz ára 1 ft. 6 doboz 5 frt.
Vidéki megrendelések 1 frton alól nem eszközöltenek. Nagyban vevők jutányos árleengedésben részesülnek. A összes fentnevezett gyártmányaim megfelelő magyar és német használati utasításokkal el vannak látva. Valódi minőségben, nagy és kisebb mennyiségben kaphatók:

REISS B.,
vegytani termények gyára Budapest, VI. ker. Király utca 47. sz. a. hova minden írásbeli megrendelés intézendő.

Jó, szép és olcsóságuknál fogva különös kedveltségnek örvendő Zsolnay-féle
„Rózsamáz“
főzőedényeket és különlegességeket.
Legújabb találmánya, könnyen és biztosan kezelhető, önfelcsiszoló
Szódavízgepeket
minden nagyságban; valódi Bern-dorfi, alpaca és chinaezüst
evőeszközöket és disztárgyakat.
Kertilámpákat
és tükrözött
kertigolyókat
nagy választék és olcsó árak mellett ajánl
KASZANYITZKY ENDRE,
üveg-, porcellán-, lámpa- és háztartási cikkek nagy raktára.
Arjegyzékekkel kívánatra bérmentve szolgálók.

Arany érem Pécs 1888.
Félszázad óta kitűnőnek elismerve
Dr. Sihulski-féle

Arckenőcs és mosdóvíz

Ezen készítmények ajánló levelét, azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírók és bámulatos hatásuk képezi. Leghírhatalmasabb sikerrel használtatnak bíbires, szeptil és májfoltok, forrósság vagy nagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztátalansága ellen.
Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr.
Egy nagy üveg mosdóvíz 1 ft., egy kis üveg 50 kr.

Jolissante-Puder

(fehér, rózsá vagy sárga).
Kiváló finomsága miatt legjobban ajánlható; az arcbőrnek kellemes színt ad és láthatatlanul tapad.
Egy nagy doboz ára 80 kr., egy kis doboz 50 kr.

Jolissante-Fogpor

legégszesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és büszsítés megóására kitűnő, a foglúgra legjótékonyabb hatású.
Egy doboz ára 50 kr.

Jolissante-Crème

bőrfinomító és csépitő szer.
Kitűnő hatású a bőr finomítása s szépsége előmozdítására, pattanások, kiütések elűzésére.
Egy üveg ára 1 frt 55 kr.

Kapható
MOLNAR LIPÓT
gyógyszerésznél mint kézzitőnél Kassán.
DEBRECZENBEN Dr. ROTHSCHEK V. EMIL
gyógytárában.
(Telefon hálózat 5-ik szám.)

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntődéje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet
kutakban és mindennemű szivattyukban
Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánok részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik
KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére
szagmentes úrszékek
felállításra és minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.
Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmentesen küldetnek.

EGYETLEN BELFOLDI SZIVATTYU GYÁR